

П'ята Азіатсько-Тихоокеанська олімпіада з лінгвістики

9 — 23 квітня 2023 року

Умови задач

- Дотримуйтесь інструкцій старшого по кімнаті.
- Змагання триває 5 годин. Комплект завдань складається з 5 задач на 7 сторінках. Ви можете розв'язувати задачі у довільному порядку.
- Під час туру заборонено користуватися електронними пристроями, паперовими носіями та іншими зовнішніми джерелами інформації.
- У разі появи питань щодо умов задач підніміть руку та спитайте у старшого по кімнаті. Перед тим як відповісти, старший по кімнаті порадиться з журі.
- Правила написання роботи:
  - Не переписуйте умов задач.
  - Пишіть розв'язок кожної задачі на окремому аркуші або аркушах.
  - Використовуйте лише один бік аркуша.
  - На кожному аркуші вказуйте своє ім'я, номер задачі, а також номер аркуша в межах задачі та загальну кількість аркушів для даної задачі. Наприклад:

Ім'я	...	Ім'я	...	Ім'я	...
Задача №	5	Задача №	5	Задача №	5
Аркуш №	1 / 3	Аркуш №	2 / 3	Аркуш №	3 / 3

Перший, другий і третій аркуші з трьох для п'ятої задачі.

В іншому разі ваша робота або її частина можуть загубитися.

- Якщо в задачі не сказано інакше, то слід описувати усі виявлені вами правила чи закономірності. В іншому разі ваш розв'язок буде оцінено лише частковим балом.

Умови задач слід тримати в таємниці, поки вони не будуть опубліковані на офіційному сайті APLO: <https://aplo.asia>. Не розголошуйте і не обговорюйте задач онлайн до моменту їх публікації.

Задача 1 (20 балів). Нижче подано дієслівні форми мови їмас та їхні переклади українською:

1. impakulat	<i>Вони двоє гуляли.</i>
2. kapwapaŋkiat	<i>Ви двоє спали.</i>
3. naŋyat	<i>Він прийшов.</i>
4. kapayat	<i>Ми двоє прийшли.</i>
5. antpukularm	<i>Вони двоє майже гуляли.</i>
6. taŋkulkrarum	<i>Вони всі не різали вас двох.</i>
7. nakratut	<i>Він убив нас усіх.</i>
8. taŋkrapaŋkiarm	<i>Ми двоє не спали.</i>
9. ipwawat	<i>Ви всі пішли.</i>
10. antkaŋpaŋkiarum	<i>Ми всі майже спали.</i>
11. antŋkrankularm	<i>Ви двоє майже гуляли.</i>
12. antnantut	<i>Ви всі майже вбили його.</i>
13. takulwaykrm	<i>Вони двоє не купили вас усіх.</i>
14. tanankularum	<i>Ви всі не гуляли.</i>
15. naŋkrakrat	<i>Він різав нас двох.</i>
16. antkaŋkrarm	<i>Ми всі майже різали їх двох.</i>
17. nananwaykt	<i>Ви всі купили його.</i>

(a) Одну з дієслівних форм вище насправді можна перекласти українською у два способи. Вкажіть її та запишіть альтернативний переклад.

(b) Перекладіть українською:

18. **ipapaŋkiat**
19. **antŋkrankrarm**
20. **tapuŋyat**

(c) Перекладіть мовою їмас:

21. *Він майже пішов.*
22. *Ми двоє не вбили його.*
23. *Вони всі не купили нас двох.*
24. *Ви двоє майже вбили їх усіх.*
25. *Вони двоє різали вас усіх.*

△ Мова їмас належить до родини нижній сепік. Нею говорить близько 300 людей у селищі Їмас у Папуа Новій Гвінеї.

ŋ = ng в англійському *king*, w = в у слові *любов*, y = й у слові *його*.

— Влад А. Някшу, Таміла Краштан

Задача 2 (20 балів). Нижче подано деякі слова і вирази мови кутеней та їхні переклади українською у переплутаному порядку:

1. ?a·k†u	a. <i>молодий білохвостий олень</i>
2. ?a·k†a†nam	b. <i>кістка</i>
3. ?a·ki†miyit	c. <i>погана погода</i>
4. ?a·ki†wi·nam	d. <i>сніг</i>
5. ?a·knuq†u†a†m	e. <i>знову бути злим</i>
6. ?a·kwum	f. <i>Сильне Черевце</i>
7. ?a·q†a	g. <i>чийсь серце</i>
8. ?a·qatnananam	h. <i>живіт</i>
9. †makwumnana	i. <i>внутрішня частина</i>
10. †a suki†miyitni	j. <i>бути сліпим</i>
11. †a sani†wi·ni	k. <i>пігани</i>
12. †it†i†ni	l. <i>американський орел</i>
13. kamnuq†uqatnana	m. <i>чийсь короткий хвіст</i>
14. mak	n. <i>знову бути сонячним</i>
15. maknana	o. <i>чиясь голова</i>
16. san†a	p. <i>(гральна) фішка</i>
17. sani†miyit	q. <i>небо</i>

У цій задачі ви можете ігнорувати префікс **?a·k** і його варіанти **?a·** та **?a·q**. Функція, яку він відіграє у слові, лишається невідомою. Зрозуміло, однак, що цей префікс не впливає на значення слова. Включення (правильного чи неправильного) префікса **?a·** / **?a·k** / **?a·q** чи його відсутність не впливатимуть на ваші бали.

(!) У цій задачі достатньо навести відповіді. Додаткові пояснення не потрібні й не оцінюватимуться.

(a) Установіть правильні відповідності з урахуванням того, що **†itcmakqa·ni** означає *бути слабким*.

(b) **†a** має два значення. Які саме?

(c) Перекладіть українською дослівно:

18. **?a·qatwum†a** *сукня*

19. **†a†it†u** *весна*

(d) Перекладіть українською:

20. **†itqatni**

21. **?a·ki†wi·nana**

(продовження див. на наступній сторінці)

(е) Перекладіть мовою кутеней:

22. *чийсь хороший живіт*

23. *око*

△ Кутеней — це одна з ізольованих мов американських індіанців. Нею говорить менше сотні людей в американських штатах Айдахо і Монтана та у Британській Колумбії в Канаді.

ʔ, ʦ, ɕ, k і m позначають приголосні. Символ · після голосної позначає її довготу.

Американський орел — це великий білоголовий хижий птах з коричневим оперенням на решті тіла. *Сильне Черевце* — це ім'я людини. *Пігани* — це вороже плем'я, яке дістало своїх перших коней від кутеней, після чого стосунки між племенами зіпсувалися. *Фішки* — це шматочки кістки, дерева чи каменю, які використовують у різних (настільних) іграх. — Джером Йохемс

Задача 3 (20 балів). Нижче наведено числівники мови кобон та їхні значення. Деякі числа можна записати мовою кобон у два способи, але тут подано лише один:

- 1 **wañig nibö**
- 4 **yigwo milö**
- 7 **mudun**
- 11 **agip**
- 17 **mudun böŋ daŋ**
- 18 **kagoŋ böŋ daŋ**
- 21 **yigwo aŋ nibö böŋ daŋ**
- 22 **ñinjuöl ado gi da yigwo**
- 25 **ñinjuöl ado gi da mamid**
- 46 **ñinjuöl mihöp ado gi da kagoŋ**
- 60 **ñinjuöl mihöp ado gi da yigwo milö böŋ daŋ**

(a) Запишіть цифрами таку рівність:

$$\mathbf{yigwo \times \acute{n}inju\acute{o}l\ ado\ gi\ da\ kago\acute{f}\ b\acute{o}\acute{n}\ da\acute{n} = \acute{n}inju\acute{o}l\ mi\ ha\acute{u}\ ni\ ga\acute{n}\ ado\ gi\ da\ ra\ le\ b\ b\acute{o}\acute{n}\ da\acute{n}}$$

(b) Запишіть мовою кобон в усі можливі способи: 8, 19, 23, 53, 61, 66.

△ Мова кобон належить до гілки маданг трансновогвінейської мовної родини. Нею говорить близько 10 000 людей у Папуа Новій Гвінеї. — Влад А. Някшу, Міхал Боронь

Задача 4 (20 балів). Нижче подано речення мовою інанватан та їхні переклади українською:

1. Idabe meqebi. <i>Яструб говорить.</i>	7. Ato ewai buqaritawodawo. <i>Ця миша належить письменниці.</i>
2. Murowo nasabi. <i>Він плакатиме у річці.</i>	8. Qibiro aga qido meriqaqabe. <i>Матір черепахи кусає нас.</i>
3. Qotoqoware nesabi. <i>Його син спатиме.</i>	9. Qeqake osoi buquro meqaqabi. <i>Те какаду кусає таро.</i>
4. Buquro obosabe. <i>Вона битиме таро.</i>	10. Ewaidaga medo aga qide meseebi. <i>Батько цієї змії ріже його.</i>
5. Bidora meraqaqabi. <i>Він кусає мене для свині.</i>	11. Uto aga qidera naqaqasabi. <i>Він кусатиме мене для батька риби.</i>
6. Maroqo moootebe. <i>Його сестра хворіє.</i>	12. Peraqote aga maroqo merabe. <i>Сестра диявола плаче.</i>
13. Naqido aga medo noosabe. <i>Змія моєї матері падатиме.</i>	
14. Idabe esai buqaritawo aga qotoqowaredaso. <i>Цей яструб належить синові письменниці.</i>	
15. Qido naqotoqoware aga meqarowo obosabe. <i>Його матір битиме його у будинку мого сина.</i>	
16. Qeqake aga qotoqoware qido aga medora meriobobi. <i>Син какаду б'є нас для змії його матері.</i>	
17. Taragaro ewai ovoidaga mesidao aga bide aga qidodawo. <i>Це озеро належить матері кабана тієї жінки.</i>	

(a) Перекладіть українською:

18. **Meqaro ewai naqidedawo.**
19. **Ato ewaidaga utora qesabe.**
20. **Niqido aga bide moobobi.**
21. **Idabe osoidaga peraqote aga meqarowo meroobi.**

Одне з цих речень можна перекласти у два способи. Вкажіть обидва переклади.

(b) Перекладіть мовою інанватан:

22. *Свиня спить.*
23. *Той диявол битиме нас для нашої доньки.*
24. *Те таро належить його братові.*
25. *Батько цього чоловіка б'є його у тій річці.*
26. *Черепаха письменника ріже мене в озері.*

△ Мова інанватан належить до групи південна доберай трансновогвінейської мовної родини. Нею говорить близько 800 людей в індонезійській провінції Південно-Західне Папуа.

Таро — це вид рослин.

— *Казуне Сато*

Задача 5 (20 балів). Нижче подано речення мовою комбай та їхні переклади українською. Для більшості речень у квадратних дужках наведено приклад контексту, у якому може бути вжите це речення:

1. **Khuro khemomofa na babamano.**
Друзі його дядька зазвичай у джунглях [п'ють чай].
2. **Nare leikhe?**
Чи мій батько там [спить у своєму ліжку]?
3. **Dodo nalana gwari lei.**
Змія моєї дружини — на дереві [відпочиває на гілці].
4. **Areya la leikhe?**
Чи дружина батька там [хвора у лікарні]?
5. **Elo khuro namomo leno.**
Мої дядьки — у пташиних джунглях [полюють на свиней].
6. **Khemakhü lekhe?**
Чи його собака там [гавкає на дерево]?
7. **A dodofa gwari leino.**
Деревні змії — у домі [повзають довкола].
8. **Afa makhü lenokho?**
Чи домашні собаки там [стоять коло воріт]?
9. **O khenareye e bakha?**
Чи птах його батька у воді [миється]?
10. **A khalakha amiya lei.**
Ямсовий хробак — у домі [на підлозі].
11. **Namiyaye edolo nane banokho?**
Чи мої птахи на фрукті мого хробака [сидять на ньому і дзьобають його]?
12. **Dodo nanaya a le.**
Дім мого друга — на дереві.
13. **Namiyo leileima.**
Моя дитина зазвичай там [у своїй колісці].
14. **Khela yarimo naramu lei.**
Мій огірок — у саду його птаха [на столі].
15. **Dodofa a la babamakha?**
Чи дружина зазвичай у дерев'яному домі [плете кошики на підлозі]?

(a) Перекладіть українською:

16. **Okha yarimo miyo bano.**
17. **Nano khelana amiya leileimakha?**

(b) Перекладіть українською та вкажіть контексти, подібні до показаних вище:

18. **Nadodo miyo lelema.**
19. **Nala babamakha?**

(продовження див. на наступній сторінці)

(c) Перекладіть українською в усі можливі способи:

20. **Khekhuro khena leno.**

(d) Перекладіть мовою комбай:

21. *Його хробаки — на його фрукті.*

22. *Чи дерево батька там [стоїть]?*

23. *Мої домівки — у джунглях друга.*

24. *Чи мій пес зазвичай у джунглях [бігає довкола]?*

△ Мова комбай належить до гілки авью-думут трансногвінейської мовної родини. Нею говорять близько 6 000 людей у індонезійській провінції Південне Папуа.

Ямс — це вид рослин з їстівним корінням.

kh, **gw** і **y** позначають приголосні. **ü** вимовляється подібно до **i**, але із заокругленими губами.

— *Ишрак Фарган, Джером Йохемс* (консультант: *Лоренс де Вріс*)

Відповідальний редактор:

- Влад А. Някшу

Редактори:

- Густаву Баракачи
- Ван Чичун
- Генрі Ву
- Шинджині Гош
- Джером Йохемс
- Кім Мінгю (технічний редактор)
- Цуйоші Кобаяші
- Таміла Краштан
- Льов Юян
- Пань Тунле
- Казуне Сато
- Ча Ходжу
- Ітан Чі
- Ян Джейон

Текст українською:

- Таміла Краштан

Над задачами також працював:

- Сімі Хелстен

Бажаємо успіхів!

П'ята Азіатсько-Тихоокеанська олімпіада з лінгвістики

9 – 23 квітня 2023 року

Опитування

Ім'я:

Місто:

Які задачі ви здаєте? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Яка задача вам сподобалася найбільше? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Яка задача вам здалася найбільш складною? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Яка задача вам здалася найбільш простою? .....

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

Інші зауваження та пропозиції щодо олімпіади:
